Rainer Maria Rilke

Bana Tören

Türkçesi : Yüksel Pazarkaya

Şiirler 4

Cem Yayınevi

RILKE KITAPLARI
Şiirler 4

RAINER MARIA RILKE
Bana Tören (Mir zur Feier)
Almancadan Çeviren: Yüksel Pazarkaya
1. Basım: Nisan, 2006
Dizgi: Mustafa Balaban
ISBN 975-406-840-2
Baskı: Umut Matbaası
(0212) 637 09 34
Cem Yayınevi: İpek Sokağı No: 10
34433 Beyoğlu-İstanbul
www.cemyayinevi.com - info@cemyayinevi.com
Tel: (0212) 293 41 70 Faks: 244 15 33

RAINER MARIA RILKE

Bana Tören

(Mir zur Feier)

Almancadan Çeviren:
Yüksel Pazarkaya

cem yayınevi

ÖNSÖZ

BAKILAN ŞEYİN ŞİİRE DÖNÜŞMESİ

Rainer Maria Rilke, bu kitaptaki şiirleri, 1898 ve 1899 yıllarında yazıp, "*Mir zur Feier*" (*Bana Tören*) adıyla yayınladı. Bunları 1904 ile 1909 yılları arasında yeniden elden geçirip, yer yer tamamen değiştirdi. 1909 yılında, yine 1898/99 yıllarında yazılan, "*Die weisse Fürstin*" (*Beyaz Prenses*) kitabındaki şiirlerle birlikte "*Die fruhen Gedichte*" (*Erken Şiirler*) adını verdiği kitapta birleştirdi. 1897/98 yıllarında *Lou Andreas-Salome* için yazdığı "*Dir zur Feier*" (*Sana Tören*) şiirleriniyse yayınlamadı.

Önceki kitapların önsözünde de değindiğim gibi, Rilke araştırmacıları, bu kitaptaki şiirler de dahil olmak üzere, *ilk* ve *erken* şiirlerin şairine *genç Rilke* yerine, *<Avant-Rilke>* demeyi yeğliyorlar. Gerekçe olarak da, örneğin, Alman edebiyatında Rilke uzmanı olarak isim yapmış *Kaete Hamburger*, bu gençlik şiirlerinde, daha sonraki, dünyaca ünlü Rilke şiirindeki temel duruşun, iç biçimin tohumlarının açıkça seçildiğini savlıyor. Bu şiirleri, *George*'nin olgunluk döneminin yakınına yerleştirerek, yazınsal *Jugendstil* akımına sayıyor.

Hamburger, iki şairin aynı izlekleri kullanan iki şiirini karşılaştırarak, (Rilke'nin bu kitapta yer alan şiirinin ilk dizeleri şöyle: *İlk güller uyanmakta / ve kokuları tutuk / kıskısık bir gülüş gibi;*) iki şiir arasındaki fark olarak, George genel, belirsiz şeylerden söz ederken, Rilke'nin şiirinde *güllerden*, yani belirli şeylerden ve belirli kokularından söz edildiğini vurgular. *Şiir ben'i*, bu belirlilikleri gözlemleyen, yaşayandır ve bu *temel tutum* ilerki Rilke'nin de tohumunu içermektedir. Rilke, en başından itibaren, *şiir ben*'inin söylemini, şeye, olguya (*fenomene*) yöneltmektedir. Şair ben'i, bunun dışında tutulmaktadır.

Ama bu şiirler arasında da *şiirsel ben*'in, kesinlikle öne çıktığı, kendinden söz ettiği ya da eder göründüğü, kendisini gözlenen manzaralarla ilişkilendirdiği şiirlerin de bulunduğunu belirterek, iki örnek verir. Bu örnekleri, buraya olduğu gibi almama gerek yok. İlk satırlarını vermekle yetinelim, şiirlerin bütünü kitapta yer alıyor: (*Öyle gencim. Önümden çınlayıp geçen / her sese ürpererek kapılmak isterim*).

Diğer örnek: (*Ve atarım bir kez alacasında fıstık / çamlarının koygun giysimi / omuz ve kucaktan bir yalan gibi, / dalarım güneşe soluk ve çıplak şimdi / ve gösteririm denizime: ben gencim.*)

Bu örneklerden ve kitapta yer alan birçok diğer şiirden varılan sonuç: Bu *ben*, kendi derdinde değil. Dış dünyadaki, doğadaki şeylerle, kendisiyle olduğundan daha fazla ilgili.

Kaete Hamburger, yorumcuların, Rilke'nin içe dönük, *içkinlik şiirine* örnek olarak gösterdikleri, şu şiiri yeniden yorumlarken, onlardan ayrılıyor.

(*Daim dinlemek ve şaşmaktan sakin ol, / ey benim derin en derin yaşamım; / bil, rüzgâr sana ne etmek ister, tekin ol, / daha sarsılmadan önce akkayınlarım. // Ve konuşursa susmak sana bir kez, / bırak duyguların alt olsun. / Sal her soluğa kendini, eğil tez, / sevsin seni ve kollarında sallasın. // Ve sonra ruhum geniş ol, çok geniş, / yaşamı başarabilesin diye, / yayıl bayramlık giysi gibi işlenmiş / düşünceli şeyler üstüne.*)

Hamburger, "Buradaki *ben*, gerçekten yorumlandığı gibi, kendisini mi, benbağımlı uyumunu mu söylüyor?" diye sorduktan sonra, *hayır*, diyor, bu *ben*, dış dünyayı, onun susmasını, akkayınları ve rüzgârı en duyarlı dinleyendir. Doğaya kulak veren, rüzgârı, henüz akkayınları sallamaya başlamadan, duyumsayandır. Buradaki *ruhum*, kendine dönük değil, dışardaki *düşünceli şeylere* yönelik ve onların üstüne örtük. Hamburger, "Ve düşünmek, ruha ya da ben'e değil, şeylere özgü olarak yazılıyor," saptamasında bulunuyor. "Bunlar kendi içlerine dönük, kendi hallerinde şeyler ve *ben*, yaşamı başarabilmek için, onların özüyle ilişki yolu aramak zorunda."

Bu, *Jugendstil* bağıntılı, tatlı bir melodisi olan dile bürünmüş erken şiirler, Hamburger'e göre, özünde daha sonra gelişecek olan Rilke izleğinin tohumunu taşıyor. Bu izleğin uzamı, kocaman bir uzam. "Bu izlek *ben* için, – haydi hemen diyelim. şairin ben'i için – verilmiş ödev: olanı, var olanı, kavramak ve adlandırmak."

Hamburger, yıllar sonra Rilke'nin, *Prenses Thurn und Taxis'e* yazdığı bir mektupta bu tutumunu dile getirdiğini belirttikten sonra, o mektuptan şu ifadeleri aktarıyor: "Ben... kalbime öyle bir genişlik diliyorum ki, bütün bu şeyler karşısında hazır olsun, sakin, dikkatli, bir Varolan, Bakan ve Kendinden-endişesi-olmayan olarak..."

Bu tümcede birkaç kavramla Rilke'nin, muazzam yapıtının temelini oluşturan, yapısını biçimleyen tavrın dile geldiğini vurguluyor daha sonra Hamburger ve yorumunu şöyle sürdürüyor:

"Ben, elimine edilmiştir, 'kendinden endişeli değildir' Ben, yaşantı kaynağı, uyumluluk, baktığı şeyleri içine çeken, onları kendisiyle dolduran bir ruh halinin kökeni olarak kavranmaz, aksine kendisi salt bir varolan olarak, tek işlevi bakmak olan, bakışını-kendinden-kaçıran, karşısındakini *korelat* olarak alan bir ben – tekrar tekrar ortaya konan anahtar sözcükler. 'Bakmak' fiili, hem günlüklerde ve mektuplarda, hem de ilk ve orta dönem şiirlerde göze batıcı bir sıklıkta görünür, dikkatli gözlemlemeyi vurgulayan anlamda, açıkça şiir yapma bağlamında. ' Evet, gerçekten bakarak görülen her şey şiir olmalı', diye not etti 1900 yılında."

Bu kitaptaki pek çok şiir Hamburger'in saptamalarının somut örneği. Bir tanesini buraya da alıyorum. Burada, şeylerin gizemleri ve kendini öne çıkaran benlerin bu gizemleri düzanlama döndürerek örtmeleri apaçık ifade ediliyor.

"Öyle korkuyorum insan sözünden. / Apaçık konuşurlar her şeyi: / Buna köpek derler, şu da evi, / başlangıç burada, son orada. // Endişe verir düşünceleri, alaylı oyunları, / bilirler her

şeyi, ne olacak, ne olmuş; / hiçbir dağ artık onlar için tanık değilmiş; / doğrudan Tanrı'ya komşu bahçeleri, varlıkları. // Hep uyarmak ve savunmak isterim: Uzak durun. / Şeyler şarkı söylesin dinlerim öyle vurgun. / Siz dokununca: katı onlar sağır ve sessiz. / Benim bütün şeylerimi öldüren sizsiniz."

Rilke'nin bu şiirlerindeki *ben*, yalnızca çevreyle, doğayla, çevredeki şeylerle, daha doğrusu onları gören ve algılayan olmakla var. Yoksa, bu *ben*, çevreden kopuk, yalıtık olarak bir ürkü, korku ve çaresizliklik. Şu şiirde söylendiği gibi:

"*Biz korku yalnızıyız temelli / yalnızca birbirimize tutamak, / yürüyüşümüz öncesi sanki / her söz bir orman olacak. / Yalnızca rüzgârdır istemimiz, / o bizi zorlar ve döndürür, / çünkü biz kendimiz özlemiz, / ki çiçeğe bürünmüştür.*"

Şiir ben'i kendisi özlem, özlediği de, kendi dışındaki evren.

Gökçeada, Mart 2006
Yüksel Pazarkaya

BANA TÖREN

Mir zur Feier

(1898)

İşte özlem: mesken tutmak dalgaları
ve sılası olmamak zamanda.
Ve işte arzular: sakin diyalogları
günlük saatlerin sonsuzlukla.

Ve yaşam bu. Tâ ki bir dünden
en yalnızı saatlerin yüksele,
ayrı gülümseyip diğer kardeşlerden,
sonsuza doğru susa gele.

OYLE gencim. Önümden çınlayıp geçen
her sese ürpererek kapılmak isterim
ve uysal rüzgârın sevgili şiddetinden,
rüzgâr sonu gibi bahçe gezisi üstünden,
özlem sürgünlerimi sallamak isterim.

Ve donanımsız isterim göğsümü şişirmek,
göğüs genişlemesini duyduğum sürece.
Çünkü vakittir artık, çalı çırpı biriktirmek,
erken gelen serinliğinde bu sahillerin tek
gün beni ülke içlerine yönlendirince.

BİR bahçe olayım, başında havuzların
bir çok düş derer yeni yeni çiçek,
kimi ayrılmış tek başına dalgın,
kimi sessiz söyleşilerde birleşerek.

Ve yürüdükleri yerde, başları üstünden
sözlerle uğuldayayım ağaç uçları gibi,
baygınların dinlendiği yerde hemen
susmamla uykuya dalışını dinleyeyim.

UZANMAK istemem gürültülü yaşama
ve sormak kimseye yabancı günü:
Duyarım kendimi beyaz çiçek yüklü,
serinlikte çanak yaprağını kaldıran.

Fışkırır pek çoğu bahar toprağından,
kökleri orada derinlikleri emer,
dize gelemesinler diye birer birer
yazların önünde, hiç kutsanmayan.

YAŞAMIN erken bağışı
türküleri sıkça söyledim
huzuru içinde akşama karşı
ot bitmiş harabelerin.

İsterdim rondolar yapıp
onları birbirine dizeyim,
ergin bir sarışına alıp
armağan ve süs diyeyim.

Ama hepsinin arasında
bir tek bendim yalnız;
öyle düşmeye bıraktım da:
bağsız mercan gibi yuvarlana
uzak akşama yıldız yıldız.

GARİP sözleri, günlük yaşamda sıkılan
gösterişsiz sözleri öylesine severim.
Kendi şenliklerimden onları neşeli kılan,
hafiften gülümseten renkler veririm.

Ürküyle içe sıkışan varlıkları da,
tazelenir besbelli, bunu herkes görür;
gezinmemişler daha hiçbir şarkıda
ve ürpeıerek adım attıkları türkümdür.

GARİP tahta azizlere
getirdi annem armağan;
şaştılar sessiz ve mağrur
sert sıraların ardından.

Onun içten zahmetine
unuttular teşekkürü kesin,
bir bildikleri mum ateşi
soğuk Kudas ayinlerinin.

Ama annem geldi
onlara çiçek sunmaya.
Annem çiçekleri derdi
yaşamımdan hep benim.

BEN hep aynı yolu gidiyorum şimdi:
bahçe boyunca, güller kendini
insana hazırlıyorken;
ama duyumsuyorum: daha uzun zaman
bunların hepsi değildir bana sunulan,
sessiz sedasız gönül borcu duymadan
yürümeliyim önlerinden.

Ben sadece ilkiyim geçenlerin,
armağanlar bana değil;
gelinceye dek aydınlık, sakin
daha kutsal azizler bil, –
bütün güller esiminde yelin
kızıl bayrak gibi açacak dil dil.

BUDUR tahta kurulduğum gün hüzün,
budur beni dize getiren gece;
duam o yüzden: taçımı bir gün
başımdan kaldırabileyim diye.

Çok hizmet ederim boğuk basıncına,
karşılığında bir kez olsun mavi
firuzelerine, pırlanta ve yakutlarına
bakamam duyarak içimde bir ürperti.

Belki öldü çoktan ışını taşların,
çaldı belki onları konuğum, elem,
belki de yoktu taçta hiçbiri onların,
bana giydirilen?...

BEYAZ ruhlar gümüş kanatlı,
çocuk ruhları, bilmezler şarkı nedir, –
yalnız daima sessiz genişleyen halkalı
yönelişleri yaşama, ki endişeleridir,

hayal kırıklığına uğramaz mı düşleriniz,
dışardaki sesler sizi uyandırınca, –
ve günün binbir gürültüsünden siz
ayıramazsınız artık şarkılı gülmenizi anca?

BEN evimdeyim günle düş arası.
Çocuklar uyuklar orda, kan ter içinde,
yaşlılar kurar orda akşam sofrası,
ocaklar alev alev, aydınlanır odası.

Ben evimdeyim günle düş arası.
Akşam çanları orda berrak çınlar
ve kızlar, sönen yankıdan yorgunlar,
tutuk dayanırlar, çeşme başı burası.

Bir ıhlamur sevdiğim ağaçların hası;
ve bütün yazlar, onda susan,
kımıldar yeniden bin daldan
ve uyanır yeniden günle düş arası.

VE atarım bir kez alacasında fıstık
çamlarının koygun giysimi
omuz ve kucaktan bir yalan gibi,
dalarım güneşe soluk ve çıplak şimdi
ve gösteririm denizime: ben gencim.

Sonra karşılama gibi olacak kıyıya vurunca su,
dalgaların törenle hazırladığı benim için.
Ve her biri titrer gelişine ikincinin, –
nasıl bir başıma karşıya yürüyeyim:
tedirgin eder beni bu...
Bilirim: aydın eşleşmiş dalgalar dokur
bana bir rüzgâr;
ve o bir başlar,
yine kollarımı kaldıracaktır –

SÖYLEDİK hep senin şarkını,
sen tek ve gerçek Hıristiyan,
sen çocuklar kralı sayılan, –
ben yalnızım: var olan
her şeyim gitti sana karşı.

Ey Mayıs, önünde senin
gör beni hazır, kolları açık:
hoşnutsuzluğun, çekinmen artık,
cesaretin ve sendeki yorgunluk
yeri var içinde hepsinin...

EY dimdik orman, ortasında ağrılı kışların
kendine bir bahar duygusu edinirsin gözüpek,
ve sessizce bırakırsın dökülsün gümüşlerin,
göreyim diye, nasıl ister özlemin yeşillenmek.

Ve yolların beni öylesine götürür,
hiç bilemem nereye ile neredeni
ve anlarım: derinlerine giden kapılar –
yoktur artık onların hiçbiri.

ANLAMAN gerekmez yaşamı,
o zaman bir şenliğe dönecektir.
Sal kendini her günün akışımı
taşır seni bir çocuk yürürken tıpkı
nasıl her esimin taşımı
çiçekler getirirse öyle götürecektir.

Onları toplayıp saklamak,
gelmez çocuğun aklına.
Onları usulca saçlarından almak,
isteseler de orda keyifle durmak,
ve sevgili genç yıllara açmak
ister ellerini yenilerin alımına.

SALT gizemliler gibi olmak isterim ben de:
Alın çatısında düşünceler düşünmemek,
yalnızca bir tutkuyu sunmak dizelerde,
bütün bakışlarla yalnızca sessiz bir filiz sürme,
suskumla yalnızca bir ürperiş vermek.

Ele vermemek artık kendimi sığınıp hep
ve yapayalnız kalmak; öyle yaparlar sebep:
Ancak, ışıyan mızraklar yere devirip,
gürültülü kalabalık dize gelince tozlarda,
o zaman heyulalar gibi yürekleri kaldırıp
göğüs kafesinden ve kutsarlar onları bununla.

DAİM dinlemek ve şaşmaktan sakin ol,
ey benim derin en derin yaşamım;
bil, rüzgâr sana ne etmek ister, tekin ol,
daha sarsılmadan önce akkayınlarım.

Ve konuşursa susmak sana bir kez,
bırak duyguların alt olsun.
Sal her soluğa kendini, eğil tez,
sevsin seni ve kollarında sallasın.

Ve sonra ruhum geniş ol, çok geniş,
yaşamı başarabilesin diye,
yayıl bayramlık giysi gibi işlenmiş
düşünceli şeyler üstüne.

SENİN derininde dalgalanan düşler,
bırak hepsini karanlıktan dışarıya.
Fıskiyeler gibi onlar ve düşerler
parlayarak şarkı durağında teker teker
tekrar kabuklarının kucağına.

Ve bilirim şimdi: çocuklar gibi olur.
Bütün korku yalnızca bir başlangıç;
ama yeryüzü sonsuzdur,
ve endişe yalnızca tavır,
ve özlem onun anlamı –

MELEK ŞARKILARI

BIRAKMADIM meleğimi uzun süre,
zayıf düştü kollarımda dedi medet
ve küçüldü o, büyüdüm bense:
ve birden bendim merhamet,
o ise titrek bir yalvarış sadece.

O zaman göğünü verdim ona, –
çıkıp yittiği yakınları bana bıraktı artık;
o süzülmeyi öğrendi, öğrendim ben yaşamı sonra,
ve biz yavaş yavaş birbirimizi tanıdık...

BENİ meleğim korumadığından beri,
o kanatlarını özgür açar
ve yıldızların sessizliğini yarar, –
benim yalnız gecemin ürkek elleri
tutulmak istemez artık ne de onu arar -
beni meleğim korumadığından beri.

YOKSA da artık meleğimin bir işi,
kovduğundan beri onu haşin günüm,
sıkça eğer yüzünü özlemle ister inişi
ve gökleri sevmez artık demez göğüm.

Yine ister yoksul günlerden
ormanların hışırdayan tepelerinden
solgun dualarımı taşımak yeniden
ülkesine Kerubi'lerin.[1]

Oraya götürürdü eskiden ağlamamı
ve şükranlarımı ve küçük acılarımı,
çoğalıp orada koru olan tasalarımı,
fısıldarlar onun üstünde derin...

(1) Işık saçan melekler.

BEN bir kez yaşam ülkesinde,
kaba gürültüsünde pazarın ve ayinin –
çocukluğumda açan uçuk renginin:
unutursam yüzünü vakur meleğimin –
onun iyiliğini ve duruşunu örtüsünde,
duaya açılan elleri, kutsayan eli üstümde, –
en gizli düşlerimde her zaman
saklayacağım o kanatları kavuşan,
sanki beyaz bir servinin
duruşu gibi onun arkasında...

ELLERİ kaldı kör kuşlar
gibi, dolandırılmış güneşi,
diğerleri dalgalar üzeri
süren baharlara göçeli,
boş, çıplak ıhlamurda kışlar,
kış rüzgârına direnen bakışlar.

Yanaklarında hicabı vardı
gelinlerin, üstüne ruh ürküntüsü
koyu erguvan yorgan örtüsü
yayan, sarması için damadı.

Ve gözlerde parlaklık
ışıyordu ilk günden aklık, –
hepsinin üstünde fakat
taşıyan bir çift kanat.

ÇEVRESİNDE birçok Meryem'in
birçok ebedi oğlanmelek,
onlara müjde ve sıla demek
içi Tanrı'nın başladığı bahçenin.
Ve hepsi uzanır daha yüksek makama,
ve taşır onlar altın keman,
en güzelleri susmaz hiçbir zaman:
ruhları onların şarkıdandır ama.
Hep yeniden mecburlar tınılamaya
bütün karanlık kilise ilahilerini,
binlerce kez tınılattıkları ezgileri:
Tanrı ışın halesinden aşağıya indi
ve sendin en güzel kâsesi
onun özleminin, Meryem Ana.

Ama çoğun loşlukta düşer
ana daha bir yorgun argın, –
ve fısıldar melek kardeşler onu angın,
ve sevinç gösterileriyle gençleştirirler.
Ve törensel sallarlar beyaz
kanatlarını büyük avluda,
ve yükseltirler yanan alaz
yüreklerden bir beyiti mutlaka:
Güzellik içinde hep gidenler,
güzellik içinde yeniden dirilecekler.

DUA

VAKUR abanoz melek:
Ey ulu huzur.
Suskun bilmez erimek
hiç yangınlarında
tövbekâr avuçların.
Yalaz yalaz yakarılan!
Yakaranların
senin gibi:
mağrur.

Sen ey taş olan,
ey bakışların üzerinde
başlayan kıral, sev
kendine bir soy,
ona adil
görüneceğin,
ağır başlı
dev.

Bütün bitkinlere, ey sen
korku üfüren,
biri daha büyük
senden: gölgen.

Dinleyen bulut, üstünde ormanın.
Nasıl öğrendik onu sevmeyi
bildiğimizden beri, ani bir tanışğın
nasıl uyaran yağmur olup vurduğun
düşe dalmış ekinleri.

VE seziyorum: akşamın susmasında
eskinin bir kurban göreneği var;
daha derin soluyup her nefes üste çıkar:

bir hoşnutluk eğilip inmek arzusunda

siyah diz çökmüş çalıya kadar.
Ve yıldızlar ayrılıp yükselir havasında,
ve yükselir aynı zamanda karanlıklar.

GİDERSEN dışarda duvar dibinden,
seyredemezsin birçok gülü
yabancı bahçenin içinden;
ama içindeki derin güvende
duyumsarsın onları yaklaşan kadınlar gibi.

Emin adım yürürler ikişer ikişer,
sarılıp bellerine birbirinin, –
ve kızıllar bir başına şarkı söyler;
ve sonra katılır rayihalarıyla
usul, usul beyazlar birer birer...

BİR saray. Eprik
arma girişin alnında.
Dal uçları büyür daha esrik
yakaran eller gibi önünde.

Hafiften çöken
pencereye çıkmış süzen
mavi bir çiçek seyre.

Ağlayan bir kadın değil –
o en son el eden
bel vermiş binada.

KÜÇÜK kiliseye çıkmalısın yokuş yukarı,
onu bir tepenin üstüne kurmuşlar;
çünkü bu yoksul köyle tanışlar
ve onun suskunluğuna koruyarak bakmalı.

Bahar oysa daha da yüksekte kurabilir;
ışıklı güler beyaz bir gelin gibi
ve bakamaz artık onların kulübelerine bir bir
ve yalnız ona bakar ve çalmaz artık yüksek sesli...

BUNLAR benim inandığım bahçeler:
Solunca tarhlarda her çiçek,
serinleten çardak altı çakıllarda geçer
sessizlik, ıhlamurlardan süzülerek.

Havuzda ışıklı daireler içinden
yüzer sonra kıyıdan kıyıya bir kuğu.
Ve pırıltılı kanatlarda ilk getiren
odur ayın ılıklığını hemen
artık belirsizleşen sahile doğru.

BAK, selviler nasıl daha koyu
oluyor çayırlarda ve hâlâ kimi
taş tavırlı endamlar beklemeyi
ayak basılamaz ağaçlı yollar boyu
sürdürüyor, görmeden bizi.

Böyle sessiz resimlere benzemek
isterim ve güller arasından yetişmek,
ki tekrar gelirler ve solup geçerler;
daima sanki havuzlardan biri
koyu aynasını her dem yeşil meşelerin
içimde tutar, ve büyük işaretlerini
sayısız gecelerin yakından görmek.

İLK güller uyanmakta
ve kokuları tutuk
kıskısık bir gülüş gibi;
kırlangıç yassısı kanatla
değer güne utuk;

ve nereye uzatsan kolu,
orda her şey hâlâ korku.

Her pırıltı ürkek,
hiçbir ses değil bitap,
henüz gece yeni pek,
ve güzellik hicap.

GÖZ kamaştıran yol, ışıkta yitik,
güneşin ağırlığı bağda bostanda.
Ve sonra birden düşte gibi: bir kapı bitik,
örülmüş geniş görülmeyen duvarlarda.

Pervazlar uzun uzun yanmış günde;
yine de inatla direniyor kemerin üstünde
armayla soyluluk diyademi.

Ve girsen içeri, konuksun. – Kim kimi?
Ve ürpererek bakarsın vahşi ülkeye.

ORDA duruyor dayanmış kuleye.
Yalnız ağaç uçları ve bayraklar
onun bekleyişini ayrımsar,
ve korkuyla birbirine fısıldar: fırtına diye.

Bunu işitir akkayınlar, hassas,
ve gövde gövdeye olur dayanak;
renksiz bir alev gibi bak
titrer sakalı az az.

Ve sonra çocuklar bilir artık,
ararlar annenin çehresini.
Yaban arıları var gibi
havada bir ses boğuk.

DUZ memlekette beklemek
bir konuğu, o hiç gelmedi;
bir kez daha sorar bahçe ürkek,
sonra gülümsemesi yavaştan felçli.

Ve işe yaramaz bataklıklarda
akşam yoksullaşır ağaçlı yol,
elmalar korkar dallarda,
her esim onları acıtır kol kol.

KİM yapmıştı bir zamanlar bu yalnız evi,
hiçbir yerde kulağıma gelmedi bir ses.
Ağaç uçları da cüret etmez, yüksek sesli
hışırdamak onun yüksekliğini nefes nefes.

Parkta: Ölü her seda –
ve bütün renkler etmiş elveda,
yalnızca kıpkızıl çiçekler yakardı...
eski cinayeti gelincik için adeta
hep yeniden oğuldan oğula
aktarmak zoru vardı.

ORADA, son külübelerin
ve yapı iskelelerinden ürkülü
sıkışık yeni evlerin, dar göğüslü
ve tarla nerde başlar bilmek istediği yerin.

Bahar orda hep yarım ve soluk kalır,
yaz telaşlanır bu tahta perdelerin ardında;
ateşi çıkar kiraz ağaçları ve çocukların da,
ve yalnızca güz gösterir orda bir tavır

uzlaşıcı ve uzak; kimi zaman
akşamları huzurlu yumuşak:
koyunlar uyuklar, ve çoban ak
abalı dayanır son direğe bir an.

BAZAN gecenin derinliğinde olur,
rüzgâr bir çocuk gibi uyanır,
ve ağaçlı yoldan gelir sine sine
sessiz bir başına köyün içine.

Ve yordamlar gölete kadar,
sonra durup etrafı dinler:
Ve evler hep solukturlar,
meşeler de sessizdirler...

UNUTALIM, tekrar mehtap çıkınca,
büyük kente duyulan hüznü
ve gidip dayayalım kafese göğsü,
bizi yoksun bıraktığı bahçeden ayırmakta.

Ona gündüz rastlayan kim tanır şimdi:
çocuklarla, yaz şapkaları ve ışılı giysilerle, –
kim tanır onu böyle: yapayalnız çiçekleriyle,
havuzlar açık, uzanarak uykusuz dinlendi.

Şekiller, karanlıkta dururlar suskun,
görünürler ayağa kalkıp doğrulur gibi,
daha bir taştan ve daha sakin sanki
ışılı endamlar başında ağaçlı yolun.

Yolları çözülmüş yumak gibi uzanır
yan yana, dingin, bir menzilin.
Ay çayırlara doğru yoldadır bilin;
çiçeklerden koku yaş olup akmaktadır.
Üstünde yuvaya düşmüş fıskiyenin durur
hâlâ oyununun izleri serin
havasında gecenin.

KIZ ENDAMLARI

ESKİDEN beni bulduğun zaman,
küçüktüm ben, küçücük henüz,
ve açtım bir ıhlamur dalından
yalnızca senin içine sessiz.

Küçüklükten yoktu adım
ve öyle özlem çektim ona,
sen söyleyinceye dek, oldum
diye çok büyük her ada.

O zaman duydum, bir olduğumu
söylence, mayıs ve denizle,
ve şarabın kokusu gibi ağır
gelirim senin tinine...

ÇOK tekne var ırmaklarda,
ve biri mutlaka onu getirir;
ben öpemem ama,
böyle önümden geçip gidecektir. –

Dışarda mayıs vardı.

Bizim eski komodinde
yanıyordu iki mum;
annem konuşuyordu ölümle,
o ân sesi dağıldı kum kum.

Ve ben küçük sessizlikte dururken,
habersizdim o yabancı ülkeden,
annemin fark ettiği ürkerekten,
uzandım yatağın kenarına derken,
tuttum yalnız onun solgun elinden,
hayır duasını aldım.

Ama babam, cinnetten yaralı,
kaptı beni ana dudağına kaldırdı,
benden hayır duayı aldı.

BEN bir yetimim. Kimse
benim için hiç hikâyeler
anlatmadı, çocuklara bilse
güç verir ve dindirirler.

Nerden gelir aklıma birden?
Kim getirdi bunu bana?
Bilirim bütün söylenceleri ona
ve deniz kenarında söylenen.

BEN bir çocuktum ve düş görürdüm çok
ve henüz Mayıs'ım yoktu benim;
o sıra bir adam geçti telli saz çalarak
avlumuzun önünden inim inim.
O zaman ürkerek baktım hayran:
"Oh anne, beni azad et..."
Sazının ilk sesiyle o ân
bişey kırıldı içimde evet.

Biliyordum, şarkısından önce:
Bu benim yaşamım olacak.
Söyleme, söyleme, ey yabancı:
Bu benim yaşamım olacak.

Söylersin mutluluğumu ve çilemi,
şarkımı söylersin ve ardından:
Yazgımı söylersin pek erken demi,
ki ben gelişip serpildim mi, –
onu artık hiç yaşayamadan.

O söyledi. Sonra silindi ayak sesi, –
devam etmeliydi yoluna;
ve söyledi acımı, hiç çekmediğim,
ve söyledi mutluluğumu, elimden giden,
ve aldı götürdü beni ve aldı götürdü beni
ve kimse bilmez nereye...

KIZLARIN ŞARKILARI

Ey kızlar siz bahçeler gibisiniz
akşam üstü nisanda sedef sedef:
bütün yollar bahar iziniz,
ama henüz yok hiçbir hedef.

ŞİMDİ artık siz de kadınsınız hepiniz.
Çocuklarınız var ve yitirdiğiniz düşler,
ve çocuklar dünyaya gelmişler
ve çocuklar dünyaya gelmişler,
ve bilirler: bu girişler
içinde kederle kocarız hepimiz.

Her şeyleri bir yere sahip evde.
Yalnızca *Avemaria*[2] çanları
bir anlam verir canları,
ve sonra çıkarlar yorgun ele.

Yollar gözlerinde büyümeye başlar,
serin serin eser soluk *Campagna*'dan:[3]
eski gülümsemeleri anımsarlar
eski bir şarkı gibi o ân...

(2) Katoliklerin Meryem Ana Duası.
(3) Fransa'da bir bölge.

YÜRÜYÜNCE sokak arasından,
oturuyor orda güneş yanığı
kızlar ve bakıp şaşıyorlar bayağı
adımlarımın arkasından.

Biri şarkı söyleyinceye dek
ve hepsi susmalarından çıkıp
eğilip gülümseyerek kalkıp:
Kardeşler, gösterelim ona bakıp
kimiz biz diyerek.

KRALİÇELERSİNİZ hem zengin.
Daha da zengin şarkılarca
çiçek açan ağaçlardan.

Değil mi, bu yabancı soluk ezgin?
Çok, çok daha solgun anca
onun en sevdiği düşleri,
andırır havuzdaki nilüferleri.

Bunu duyumsadınız demin:
Kraliçelersiniz hem zengin.

DALGA size hiç susmadı,
o yüzden hiç sessiz değilsiniz siz de
ve şarkı söylersiniz onun gibi;
ve özünüzün istediği en derinde,
olur ezgi.

Ve sedasını içinizde güzellik utancının
çıkardı mı?
Uyandırdı mı onu bir genç kız kederi –
kimin yüzünden?

Şarkılar geldi, özlem gibi,
ve yavaş yavaş damatla
geçip gidecekler...

KIZLAR görüyor: sandalların yolu
dönüyor limana uzak,
ve bakıyorlar çekingen ve birbirine sokulu,
ak suların nasıl da ağır olduğunu:
çünkü böyledir akşamın usulü,
bir korku gibi olmak.

Ve böylece yoktur dönüş:
Gelir yorgun denizden sönmüş
gemiler siyah, büyük ve boş bir düş,
salınmaz yukarda flama diri:
sanki hepsini yenmiş
birileri.

SİZ kızlar sandal gibisiniz;
kıyısına saatlerin ıssız
her zaman bağlısınız, –
bundansınız hep solgun;
hiç düşünmeden bilseniz,
kendinizi rüzgâra vermek istersiniz:
düşünüz kendisi havuzun.
Bazan alır sizi sahilde rüzgâr
götürür zincirler gerilene kadar
ve sonra seversiniz onu:
Kardeşler, şimdi biz kuğularız,
altın perçemlerinden ağarız
masal midyesini.

Sarışın kız kardeşler ördüler neşeyle
yürüyerek altın samandan perçem,
göz alabildiğine toprak önlerinde
altın gibi korlanıncaya kadar;
o an derler kendi kendilerine: tansık içine
düştüğümüz yer.

Akşam çiçeklere ağır gelir,
kız kardeşler utanç içinde kalır
ve ellerini uzatır
dinlerler uzun uzun ve gülümserler boş,–
ve her biri hasret çeker: kimdir
diye bizim güveyimiz...

YURÜYUNCE örücüler sarışın
akşam ülkesinin parıltısında:
hepsi kraliçedir onların
ve başlarlar tasarıların
kendi taç çelenklerine.

Çünkü içinde yaşadıkları nur
büyük bir lütuftur –
ve onlardan gelir bu,
ve perçem ettikleri saman,
içti kızlık gözyaşlarından –
hem de ağır altın oldu.

BAHÇE tam başlamadan önce
kendini iyiliğe teslim etmeye,
durur kızlar içinde ve sarsılırlar
kararsız yaşantı karşısında, ve dar
korkular arasından kaldırırlar
ellerini rüzgâra iyice.

Ve yürürler ürkek ayak,
giysiler yapışırca üstlerine;
bu ilk tavırlarıdır işte,
şenlik duyguları içinde
isterler düşlerine takmak...

BÜTÜN caddeler götürür
şimdi dosdoğru altına:
Kapı önünde kızlar görür
bunu böyle tam tamına.

Elveda demezler yaşlılara,
yine de: uzağa yürürler;
nasıl da eğnik ve özgürler
birbirini değişik tutmalara,
ve diğer büklümlerde
ışıyan endamları sara sara
giysi kayar gider.

HENÜZ haberin yok korunun güzünden,
içinde ışıyan kızların gezindiği;
bazen yalnız öper uzak, inceden
anımsama gibi seni şarap kokusu, –
kulak kesilirler ve biri söyler
hüzünlü bir kavuşma türküsü.

Sakin havada filizler salınır,
sanki veda el sallar. – Patikada
durur bütün güller düşünceli;
görürler yazları sayrılaşmada,
ve aydınlık elleri düştü
sessiz olgun eyleminden.

Kızlar şarkı söyler:

ANALARIN sözünü ettiği o zaman,
yolunu bulmadı yatak odamızın,
ve kaldı orda her şey düz ve temiz.
Derler bize, kırılmışlar yaman
fırtınaların saldırdığı bir yıl.

Biz bilmiyoruz: Nedir o, fırtına?

Oturuyoruz kulenin dip katında
Ve işitiyoruz bazen uzaktan yalnız
ormanların estiğini dışarda;
ve bir kez kaldı yabancı bir yıldız
durup bizim burda.

Ve sonra biz bahçede olunca,
içimiz titrer, hani bir başlasa,
ve bekleriz gün be gün –

Eser yok bir rüzgârdan ama,
gelip bizi büksün.

Kızlar Şarkı Söyler:

BİZ uzun uzun gülüştük ışıkta,
ve her biri bir öbürüne iri
karanfiller ve muhabbet çiçekleri
getirdi sanki bir geline şenlikte –
ve gırla sırları sözleri.

Sonra gecenin adını andık,
usulca yıldızlandı sessizlik.
O zaman sanki her şeyden uyandık
ve bir birimizden ayrılıp gittik:
iç yakan özlemi aldık
bir şarkı gibi öğrendik...

KIZLAR bahçe yamacında
uzun uzun güldüler
ve şarkılarıyla
bir de koşuşmalarıyla
yorgun düştüler.

Kızlar yanında selvilerin
titreşiyorlar: Başlıyor vakit,
o saat artık bilmiyorlar, kimin
ve her şey kime ait.

Biri Şarkı Söylüyor:

BEN çocuktum uzak yaban,
tâ ki: yoksul, kör ve kırılgan –
sıyrılana kadar utancımdan;
bekliyorum orman ve rüzgâr ardında
kesin ki çoktandır kendimi.

Yalnızım ve uzak evim
ve sessiz dalarım: ne haldeyim?

Sorsa biri, kimim ben?
...Tanrım, ben gencim ve
sarışınım
ve bir dua biliyordum
ve geçiyorum besbelli boşu boşuna
ve yabancı gibi kendi önümden...

Ve Şarkı Söyler:

BİRİ bana yol göstermeli,
ama olmasın bu rüzgâr;
çünkü yerler ve kapılar
öyle çoklar.
Kime
sorayım hepsini;
Gideyim mi hep kendi kendime
ve dayanayım mı düşte gibi,
yükselen dağlara şatolara her biri
dayanmış yabancı
göllerin eteklerine?...

Ve Şarkı Söyler:

BİZ hep kız kardeş gibiyiz.
Ama akşamları, başlayınca üşümeye
ve birbirimizi yavaşça yitirmeye
ve her birimiz fısıldamak istemeye
kız arkadaşlarına: Şimdi korkuyorsun..

Anneler söylemiyor, neredeyiz biz,
ve bırakıyorlar bizi yapayalnız, –
korkuların bittiği ve Tanrı'nın başladığı
yerde belki biz oluruz...

KIZLARIN MERYEM'E DUALARI

N'olur, bize bir şeyler yaşat hadi!
Bak, nasıl titriyoruz hayat diye.
Ve dik durmak istiyoruz biz de
bir pırıltı gibi, bir şarkı gibi.

SEN de istedin diğerleri gibi olmak,
ürkek soğukluğa bürünürler hani;
ruhun istedi ipeksi
yorgun kız çilesini
yaşamın kıyısında hâlâ açmak.
Ama derininde senin sayrılığının
cüretle kıpırdadı bir kuvvet bağın, –
güneşler yalımladı, tohumlar daldı içine toprağın:
ve sen oldun şarap gibi berrak.

Ve şimdi tatlı ve doygunsun
bir akşam gibi hepimizin üstünde, –
ve duyumsuyoruz nasıl düştüğümüzü de,
ve kılıyorsun hepimizi yorgun...

BAK, günlerimiz öylesine dar
ve endişelidir yatak odası;
uzanıyoruz hepimiz o kadar
beceriksiz, orda kırmızı güllerin hası.

Bize merhamet et, Meryem,
açıyoruz senin kanından,
ve sen bilirsin yalnızca hem
nasıl yakar hasret acısından,

sen ki bu kız acısını
ruhun, kendin bildin:
Noel karı gibidir duyumsaması,
yine de salt ateşler içindesin...

BUNCA şeyden kaldı bize ilgi,
özellikle hassas ve narin olandan
alırız herhangi bir bilgi:
sanki saklı bir bahçadan,
kadife bir yastıktan sanki,
sokulur uykumuzun altına;
bizi seven bir şey varır sanki farkına
şaşırtan bir şefkatle, –

ama uzak birçok söz ötede.

Birçok söz fikirden kaçtı
ve dünyadan uzak.
Dinleyerek etrafında tahtını,
sanki yükselen bir tını,
durdular Meryem Ana'ya bakarak;
ve oğlun
gülümsüyor onlara:

Gör oğlunu.

SENİN bahçen olmak istedim önce
ve sürgün salmak ve kenarı tarhlamak
ve güzelliğini senin gölgede bırakmak,
ana solgunu gülümsemeni takınarak
seve seve yine bana dönesin diye.

O zaman ama – sen gelip gittikçe,
seninle birlikte bir şey oldu:
beni kırmızı şalgama çağırıyordu,
sen bana beyazların içinden el ettikçe.

ANNELERİMİZ artık yorgun;
Ve sıkıştırırsak onları korkak,
sarkıtırlar ellerini sarsak,
ve inanırlar o seslere uzak:
Oh, biz de açtık olgun!

Ve dikiş dikerler beyaz
giysiler, paralarız onları tez,
tozlu oda ışığında.
Öyle canla başla uğraşırlar,
ve görmezler sıcak
ellerimizi...

Ve göstermeliyiz onları sana,
anne bir daha uyanmayınca artık;
ve geceleyin yükselirler kalkık
iki beyaz alev gibi havaya.

BEN bir zamanlar öyle çocuk soğuk:
konardı bana her şey bir endişe gibi.
şimdi bütün korkularım geçti tabii,
yalnız biri ısıtır yanaklarımı kalbi:
duygudan korkuyorum çabuk.

Artık o vadi değil, ki içinde gerer
bir şarkı korur gibi ışıyan kanatları, –
çayırlardan kaçan bir kule o meğer,
tâ ki görür özlemim dibinden yukarı
ve titreyip vuruşur yabancı güçle uçarı,
ki mazgal dişlilerinden öyle mutlu geçer.

MERYEM,
ağlıyorsun, – biliyorum.
O zaman ağlayım bırak
olsun bedeli sana uyum.
Alnımı taşlara koyarak
ağlamak...

Ellerin sımsıcak duyum;
sürebilsem altına tuşları,
sana bir şarkı olurdu vuruşları.

Ama ölüyor bu saat vasiyetsiz...

DÜN gördüm düşte
bir yıldız sakin görünüşte.
Ve duyumsadım: Meryem dedi:
Aç geceleyin bu yıldız gibi.

Ve dayandım bütün gücüme.
Karından gömleğin düz ve ince
dışarıya uzandım. – Ve açmak
birden beni acıttı...

NASIL çıktı, nasıl çıktı kucağından,
Meryem, bunca ışık
ve bunca keder:
Kimdi senin erkeğin?

Çağrıyorsun, çağrıyorsun, – ve unutuyorsun,
artık aynı kişi olmadığını,
o bana serinlikte gelen.

Ben hâlâ çiçeksi körpeyim.
Nasıl ayak parmaklarına basarak
çocukluktan kutsal bildirime
senin bütün alacakaranlığından
cennet bahçene gideyim?

AĞIRbaşlı meleklerinden birini
koy dursun özlemin kıyısına
ve ona emret, kız kardeşlerime
desin: Ağlayacaksınız siz –
Çünkü güldenarı onlar
bütün sınavlara ve elemlere
bir oyun gibi başından beri.

Artık aşılmıştır sandıkları için,
çocukluğun çocukça çektiği,
gülümser giderler arasında dişlerin, –
ve hiç gözyaşı götürmezler derin
yeni acılara birlikte...

AH, böyle sonsuzca olmak zorunluğumuz!
Durmadan hep açıla açıla kaydık,
ve soğukluğumuzun bağladığı kabukları
uzun zaman bunun nedeni saydık.

Ve bağlansak birbirimize acaba
ve korku içinde sıkıca sarılsak
ve kendimizi usulca, hani kuyu rüzgârıyla,
kendi içimize daha da süzülmeye bıraksak:

hiçbiri solgun, kör elleriyle tutuna
tutuna derinliklerimizi bulamaz ama.

SARI saçım yük oluyor bana,
eşeleniyor içinde sanki
koyu bir limon dalı hırsla,
solmuş artık açmasında
ve ağırlaşmış, neredeyse doya doya
duyumsuyor artık baharı bir iyi.

Al benden
ürkek takıyı hemen!
Sen henüz serin ve yeşilsin,
dikenlerinin altında senden
kız mersinleri açtığı için.

VE bütün eski yıllar boyu
oldum şen ve şakrak
güzel melekler yüzü suyu,
tansıklarının etrafında saf saf dolu:
...annem benzerdi sana öyle berrak...

Ve üzgünüm artık, bende
öpüşleri solduğundan beri;
ve dinleyişim ve telaşım iri
ve sezişim bir yoklamadır diri
yeni şefkati sende.

HEPSİ onların diyor: Vaktin var,
eksiğin ne olabilir, çocuk? –
Eksiğim bir altın ziynet kadar.
Gidemem çocuk giysisine ayar,
onlar tam gelin gibi hazırlar
ve aydınlık ve kutsalken çokluk.

Hiçbir eksiğim yok, biraz yerden başka,
içindeyim bir çekimin,
ve düşüm hep daha darlaşmakta.
Yalnızca yer, ipek etekten taşmakta
ki çiçek donanmış ağaca tâ
ellerimi kaldırabileyim...

BU atak, çılgın özlem çekimi
zor gelirse kız kardeşlerime,
kaçıp sığınırlar senin suretine,
ve geniş kucak açarsın merhametli,
ve bir deniz gibisin önlerinde.

Gelirsin onlara doğru dalga dalga,
kurtarırlar kendilerini yolunda
senin derinliklerine doğru – ve görürler,
nasıl da arzular usulca yatışmakta
ve mavi bir yaz yağmuru olarak da
yumuşacık adalara inerler.

Dualardan Sonra:

BEN ama duyumsuyorum, nasıl
hep daha sıcak oluyorum, kraliçe, –
ve her akşam daha yoksul
ve her sabah daha yorgun gittikçe.

Yırtıyorum beyaz ipeği,
ve ürkek düşlerim bağırıyor:
Ah, senin acından acı ilmeği,
ah, bırak ikimiz de hadi
aynı tansıktan yaralı olalım.

Düşlerimiz mermer Merkür'ler,
tapınaklarımıza koyduğumuz,
onları çelenklerimizle aydınlatırız
ve onları dileklerimizle ısıtırız.

Sözlerimiz altın büstler,
taşırız onları günlerimize, –
yaşayan tanrılar yükselir bize
serinliğinde başka kıyıların üstler.

Biz hep bir bitkinlik içindeyiz,
ister dinç olalım ister durgun,
ama var parlak gölgelerimiz,
ki ebedi jestleri onlardan sorun.

HENÜZ gün var terasta.
Yeni bir sevinç açarım:
şimdi akşamı tutunca,
artık altın her sokağa
sessizliğimden saçarım.

Dünyadan öyle uzağım şimdi.
Onun geç parlaklığıyla süslerim
şiddetli yalnızlığımı kendi.

Sanki şimdi sessizce benden
adımı alıyor bir mücrim,
öyle okşarca, ki utanmam kendim
ve bilirim: artık ad gereksinmem ben.

BU saatler kendimi bulurum ben.
Koyu dalgalanır çayır rüzgârda hemen,
bütün akkayınlar pırıldar bedenden,
ve akşam üstlerine sökün eder.

Ve büyürüm ben susmasında onun,
açmak isterim birçok dalım olsun,
herkesle birlikte dans halkasına koyun
dizilmek için salt birleştiren uyuma...

AKŞAM benim kitabım. Pırıldar
kapakları erguvani damaskodan;
açarım altın tokalarını tutar
serin ellerle, telaşsız ucundan.

Ve okuyorum ilk sayfasını,
mutlu aşina sesinden, –
ve okuyorum sessiz ikincisini,
ve düşlüyorum üçüncüyü hemen.

SIKÇA duyarım ürpertiyle ürkek,
nasıl derin içindeyim yaşamın.
Sözler yalnızca duvarlardır pek.
Ardında her zaman maviye dönük
dağlarda ışıldar anlamı onların.

Bilmem hiç kimsenin nişanlarını,
ama kulak veririm onun ülkesine.
dinlerim yamaçlarda tırmıkları
ve sandalların yıkanışlarını
ve sessizliği sahilde.

VE böyle işte ilk susmamız bizim:
ederiz kendimizi rüzgâra takdim,
ve titreyerek döneriz dallara daim
ve dinleriz kulak verip bahara.
Orada bir gölge yollara vurur,
kulak dikeriz, – şırıldar bir yağmur:
ona doğru büyür bütün dünya bir olur,
yakın olmak için onun lûtfuna.

AMA akşam oluyor ağır:
Herkes benziyor öksüz
çocuklara şimdi; gözsüz
çoğu bilmez birbirini, sağır.
Yürüsek bir yabancı ülkede gibi
usulca evlerin dibi dibi,
kulak versek her bahçeye, –
bilmeyiz ki beklerler diye,
bir şeyin olmasını:
Görülmez eller yükseltsin
yabancı bir yaşamdan kesin
sessizce kendi şarkılarını.

BİZ korku yalnızıyız temelli,
yalnızca birbirimize tutamak,
yürüyüşümüz öncesi sanki
her söz bir orman olacak.
Yalnızca rüzgârdır istemimiz,
o bizi zorlar ve döndürür,
çünkü biz kendimiz özlemiz,
ki çiçeğe bürünmüştür.

ÖYLE korkuyorum insan sözünden.
Apaçık konuşurlar her şeyi:
Buna köpek derler, şu da evi,
başlangıç burada, son orada.

Endişe verir düşünceleri, alaylı oyunları,
bilirler her şeyi, ne olacak, ne olmuş;
hiçbir dağ artık onlar için tansık değilmiş;
doğrudan Tanrı'ya komşu bahçeleri, varlıkları.

Hep uyarmak ve savunmak isterim: Uzak durun.
Şeyler şarkı söylesin dinlerim öyle vurgun.
Siz dokununca: katı onlar sağır ve sessiz.
Benim bütün şeylerimi öldüren sizsiniz.

SANA yükseliş mi diyeyim, çöküş mü?
Ki bazan sabah verir bana bir ürkü
ve uzanırım ürkek kızılına güllerin –
ve doğar içime korkusu günlerin,
şarkısız ve uzun, sezdirir bunu flütü.

Ama iyi huylu ve benimdir akşamlar,
bakışımdan aydınlanırlar sakin;
kollarımda ormanlar uykuya dalar, –
ve üstlerinde tınıyım ben kendim,
ve kemanlarda karanlık belirsizliğin
akrabası hep belirsiz karanlığım kadar.

ALÇAL, ey yavaş akan *Serale*,[4]
törenli uzaklardan akarsın sen.
Alırım seni, benim, dolduğun kâse,
seni toplayan, tutan ve hiç dökmeyen.

Dur ve durul bende berrak,
Geniş, sakin, rahat saat.
Neyse zeminimdeki icraat,
bilmiyorum neydi, göreyim bırak.

(4) Rilke, bu şiiri 1898 yılı mayıs ayında Floransa'da yazmış. Serale, akşam suları anlamına gelebilir.

SÖYLER mi bana biri, nereye
uzanırım ben yaşamımla?
Eser miyim hem fırtınayla,
oturur muyum dalga olup hem de suda,
bir de değil miyim üstelik acaba
solgun, algın akkayın baharda üşüye üşüye?

NE ad verdiysek de gece her şeye, –
bizim adımız değil onları büyük kılan:
oklar gelir, güçlü ve nefessiz kalan,
gerilen yaylardan, oyun olsun diye.

Ve hacılar gibi, hani ansızın, derler,
bir son perdenin kıvrımı düştüğü için,
üstünde kupa kanayan sunağı görürler,
ve geri geri çekilmezler selametten:
böylece fırlar oklar dairelere setten
ve dururlar titreyerek ortasında hedefin.

GECE büyüyor kara bir kent gibi,
orada dilsiz yasalara göre
sokaklar sokaklara bağlanır süre süre
ve alanlar alanlara eklenir yöre yöre,
ve vardır neredeyse bin kulesi.

Ama evleri kara kentin, –
bilmezsin kim içinde yerleşik.

Bahçelerinin suskun görkeminde
sıralanır kol kola düşler halay çekimine, –
ve bilmezsin, çalgı çalan hangi kimlik...

SEN de, bir kez, yaşadın bunu, biliyorum:
Gün yorgun düştü yoksul sokaklarda,
ve sevgisi sessizledi kuşkulu durum–

Sonra bir veda ediş çepçevre oturum:
sunarlar birbirlerine yorgun duvarlar da
en son pencere bakışlarını, aydın ve sıcak,

ayırt edilmeyinceye dek artık hiçbir şey.
Ve yarı düşte birbirlerine fıslarlar aniden:
Hepimiz nasıl gizliden kılık değişiriz hey,
kül rengi ipeğe yüzey
hepimiz bürünür bitey, –
kim ikimizden ey
oluyorsun şimdi sen?

SAATLER öylesine yakın
kendi kalbindeymişçe çalarsa,
ve eşyalar çekingen usulca
seslerle kendi kendilerine sorarsa:
Orada mısın? – :

O zaman ben değilim sabah uyanan kişi,
gece bana sunar bir ismi,
gündüz konuştuğum kimse haberdar
olmaz ondan derin korkusuz –

Her kapı kuşkusuz
içimde kaykılır ardına kadar...

Ve o ân bilirim, hiçbir şey geçip gitmez,
ne bir tavır ne de bir dua biter tez
(çok ağırdır nenler bunun için)
benim bütün çocukluğum bikez
durur daima etrafımda kâin.
Hiçbir zaman yalnız değilim.
Pek çoğu, benden önce yaşayanlar
ve sonra benden uzaklaşanlar,
dokudular,
dokudular
varlığımı benim.

Ve otursam senin yanına
ve desem usulca: Acı çektim ben –
işitir misin?

Kim bilir kim bana
mırıldar onu hemen.

BUNU biliyorum düşte
ve düş haklı idi:
Mekân gerek bana işte
bütün bir soy gibi.

Beni bir ana doğurmadı.
Bin ana
sayrı oğlana
yitirdi bin yaşamı,
vererek ona.

KORKMA sen, yıldızçiçekleri eskiyse bile,
savurur fırtına solan ormanı da hele
sükûnetine gölün, –
güzellik büyür dar biçimden de;
olgundu o ve hafif şiddetle
kırar eski kabı bir gün.

Gelir ağaçlardan
senin ve benim içime açar,
dinlenmek için değil;
yaz ona pek törenseldi naçar.
Dolgun meyvelerden kaçar
ve yükselir uyuşturan düşlü uykulardan
çaresiz der, günlük işe eğil.

SEN beklememelisin, Tanrı sana gitsin
ve desin: Ben'im.
Bir Tanrı ki gücünü itiraf etsin,
yoktur bunun hikmeti.
Oysa bilmelisin, Tanrı seni doldurur
en başından beri,
ve kalbin kor olursa ve suskun durur,
O'dur iş gören girmiş içeri.

İÇİNDEKİLER

Önsöz – Bakılan Şeyin Şiire Dönüşmesi 5
Bana Tören 9
İşte özlem 9
Öyle gencim 10
Bir bahçe olayım 11
Uzanmak istemem 12
Yaşamın erken bağışı 13
Garip sözleri 14
Garip tahta azizlere 15
Ben hep aynı yolu 16
Budur tahta kurulduğum 17
Beyaz ruhlar 18
Ben evimdeyim 19
Ve atarım bir kez 20
Söyledik hep senin şarkını 21
Ey dimdik orman 22
Anlaman gerekmez yaşamı 23
Salt gizemliler gibi 24
Daim dinlemek 25
Senin derininde 26
Melek Şarkıları 27
Bırakmadım meleğimi 27
Beni meleğim 28
Yoksa da artık 29
Ben bir kez yaşam ülkesinde 30
Elleri kaldı kör kuşlar 31
Çevresinde birçok Meryem'in 32

Dua 33
Dinleyen bulut 34
Ve seziyorum 35
Gidersen dışarda 36
Bir saray 37
Küçük kiliseye çıkmalısın 38
Bunlar benim inandığım 39
Bak, selviler nasıl 40
İlk güller uyanmakta 41
Göz kamaştıran yol 42
Orda duruyor 43
Düz memlekette beklemek 44
Kim yapmıştı 45
Orada, son kulübelerin 46
Bazan gecenin 47
Unutalım 48
Kız Endamları 49
Eskiden beni bulduğun zaman 49
Çok tekne var ırmaklarda 50
Ben bir yetimim 51
Ben bir çocuktum 52
Kızların Şarkıları 53
Ey kızlar 53
Şimdi artık siz de 54
Yürüyünce sokak arasından 55
Kraliçelersiniz 56
Dalga size hiç susmadı 57
Kızlar görüyor 58
Siz kızlar sandal gibisiniz 59
Sarışın kız kardeşler 60
Yürüyünce örücüler 61
Bahçe tam başlamadan önce 62
Bütün caddeler 63
Henüz haberin yok 64

Kızlar şarkı söyler 65
Anaların sözünü 65
Biz uzun uzun gülüştük 66
Kızlar bahçe yamacında 67
Biri şarkı söylüyor: Ben çocuktum 68
Ve şarkı söyler: Biri bana yol 69
Ve şarkı söyler: Biz hep kızkardeş 70
Kızların Meryem'e duaları: N'olur bize 71
Sen de istedin 72
Bak, günlerimiz 73
Bunca şeyden kaldı bize 74
Senin bahçen olmak 75
Anneleriniz artık yorgun 76
Ben bir zamanlar 77
Meryem 78
Dün gördüm düşte 79
Nasıl çıktı 80
Ağırbaşlı meleklerinden 81
Ah, böyle sonsuzca 82
Sarı saçım yük 83
Ve bütün eski yıllar 84
Hepsi onların diyor 85
Bu atak, çılgın özlem 86
Dualardan sonra: Ben ama 87
Düşlerimiz mermer Merkür'ler 88
Henüz gün var terasta 89
Bu saatler kendimi 90
Akşam benim kitabım 91
Sıkça duyarım 92
Ve böyle işte 93
Ama akşam oluyor 94
Biz korku yalnızıyız 95
Öyle korkuyorum 96
Sana yükseliş mi diyeyim 97

Alçal ey yavaş akan 98
Söyler mi bana biri 99
Ne ad verdiysek 100
Gece büyüyor 101
Sen de, bir kez 102
Saatler öylesine yakın 103
Bunu biliyorum düşte 105
Korkma sen 106
Sen beklememelisin 107

Rainer Maria Rilke'nin 1898 yılında kendi çıkardığı dördüncü şiir kitabı *Bana Tören* (*Mir zur Feier*), Cem Yayınevi'ndeki Rilke dizisinin de dördüncü şiir kitabı. Rilke araştırmacıları, bu kitaptaki şiirler de dahil olmak üzere, *ilk* ve *erken* şiirlerin şairine *genç Rilke* yerine, *Avant-Rilke* demeyi yeğliyorlar. Gerekçe olarak da, örneğin, Alman edebiyatında Rilke uzmanı olarak isim yapmış *Kaete Hamburger*, bu gençlik şiirlerinde, daha sonraki, dünyaca ünlü Rilke şiirindeki temel duruşun, iç biçimin tohumlarının açıkça seçildiğini savlıyor. Özellikle erken dönemin bu son kitabındaki şiirler, artık orta dönem Rilke'yi iyice haber veriyor.

Ve sonra ruhum geniş ol, çok geniş,
yaşamı başarabilesin diye,
yayıl bayramlık giysi gibi işlenmiş
Düşünceli şeyler üstüne.

ISBN 975-406-840-2
9 789754 068405